

Karl Teuschl

LANNOO'S AUTOBOEK

FLORIDA

ON THE ROAD

Lannoo

▲▲ Idyllisch strand op Key Biscayne: de vuurtoren op Cape Florida wijst de weg naar de haven van Miami.

INHOUD

MOERAS, ZAND EN ZON

Florida, de speeltuin van Amerika	7
---	---

BELEEF EN GENIET VAN FLORIDA

Overnachten: een bed op het strand	15
Eten en drinken: reuzenhamburgers en Cubaanse sandwiches	19
Op reis met kinderen: zon, strand en themaparken	22
Outdooractiviteiten: golfen, surfen en zandkastelen bouwen	25

PRAKTISCHE INFORMATIE

33

REISPLANNER

Een reis van acht dagen tot drie weken	58
--	----

DE MOOISTE ROUTES DOOR FLORIDA

De rode draad door de Sunshine State	66
--	----

MIAMI – TUSSEN CUBA EN AMERIKA

I Art deco en de kunstenaarsscene	70
Miami Beach en downtown Miami	
E Extra dag: easy living onder de tropische zon	84
Key Biscayne, Little Havana, Coral Gables en Coconut Grove	

KEYS EN EVERGLADES – HET SNIKHETE ZUIDEN

2 Op de highway over de zee	98
Van Miami naar Key West	
3 Caleidoscoop Key West	110
Van Key West naar Key Largo (Miami)	
4 De Everglades – alles in beweging	134
Van Key Largo/Miami naar Naples	

DE WESTKUST – BAIJEN EN EILANDEN

5 Fietsers en schelpenjagers	154
Van Naples naar Fort Myers en Sanibel Island	
E Extra dag: een dag op het water	169
Boottocht en zwemplezier op Captiva Island	
6 Mister Edison	176
Van Fort Myers naar Sarasota	
7 Standbeelden en strandplezier	187
Van Sarasota naar St. Pete Beach	

8	De smeltende klokken van St. Pete	196
	Van St. Petersburg via Tampa naar Orlando	
E	Extra dag: manatees en zeemeerminnen	214
	Van St. Pete Beach naar Tarpon Springs en Crystal River	

ORLANDO – DROOMWERELDEN VOOR EEN VAKANTIE

9	Feest met Mickey, Homer en Harry	226
10	Orlando: Disney, Universal en andere pretparken	226

DE OOSTKUST – GOUDKLEURIGE STRANDEN AAN DE ATLANTISCHE OCEAAN

11	Stille bronnen, oude gebouwen	254
	Van Orlando naar St. Augustine	
12	Hippe party's, blitse sportauto's	270
	Het autostrand van Daytona Beach	
13	Op bezoek bij de man op de maan	278
	Cape Canaveral	
14	Enclaves van de <i>rich and beautiful</i>	289
	Palm Beach en de Gold Coast	

DE PANHANDLE – HET STILLE NOORDEN VAN FLORIDA

E1	Extra dag: op naar de jungle	302
	Van St. Petersburg naar Cedar Key	
E2	Extra dag: naar het land van de oestervissers	306
	Van Cedar Key naar Apalachicola	
E3	Extra dag: zand, zo wit als sneeuw	312
	Van Apalachicola naar Panama City Beach	
E4	Extra dag: zuidelijke flair en strandplezier	316
	Van Panama City Beach naar Pensacola	
E5	Extra dag: Tallahassee	322
	De onbekende hoofdstad	

GESCHIEDENIS

Conquistadores in het goudkleurige zand	329
Markante data en gebeurtenissen	341
Plaatsnamen- en trefwoordenregister	347
Namenregister	350
Fotoverantwoording	351

◀ Riffen, stranden,
palmbomen: Bahia
Honda Key

MOERAS, ZAND EN ZON

— Florida, de speeltuin van Amerika —

De meeste clichés over Florida zijn eigenlijk helemaal niet zo verkeerd: op de lange, fijne zandstranden – 1600 kilometer in totaal – liggen goed ingesmeerde, mahoniebruine zonzonbidders lekker languit in de zon, in Miami Beach poseren topmodellen voor sterfotografen uit de hele wereld, in de perfecte kunstmatige werelden van de pretparken van Orlando wonen Mickey, Chewbacca, Miss Piggy en tovenaarsleerling Harry Potter in kleurrijke harmonie. Nergens anders in Amerika is het zo leuk om in een cabrio onder de palmbomen te rijden of met een drankje op een terras te genieten van de vuurrode zonsondergang boven de Golf van Mexico.

◀ 'Southernmost Beach
in the Continental
USA': het strandleven
op South Beach in Key
West

tevooren boeken via internet of via de reserveringscentrales (gratis 1-800, -888-, 877- of -866-nummers). Als u uw creditcardgegevens opgeeft, wordt een kamer voor u gereserveerd. Soms kunt u ook zonder creditcard reserveren, maar dan moet u **ten laatste om 18 u** inchecken.

De lokale Visitor Centers kunnen u ook helpen om een kamer te vinden op korte termijn. Mocht u in uw plaatselijke reisbureau een goedkope vlucht vinden, inclusief enkele overnachtingen in een hotel, kunt u uw rondreis ook dienovereenkomstig plannen.

De **prijscategorieën** die bij de daginformatie zijn vermeld, gelden voor een tweepersoonskamer.

Eenpersoonskamers zijn in Amerika maar een tikje goedkoper, terwijl u voor een extra bed ongeveer \$ 20–40 extra moet betalen. Voor kinderen die bij hun ouders op de kamer slapen, wordt meestal geen toeslag aangerekend.

Keuzestress

Om u te helpen bij uw planning, volgt hier een korte beschrijving van de verschillende overnachtingsmogelijkheden:

- Een **resort** is een groot en goed gelegen complex met restaurants, golf- en tennisbanen of watersportactiviteiten. Qua prijs bevinden de resorts zich overwegend in het duurdere segment. Ze behoren vaak tot grote ketens zoals Sheraton, Marriott of Hilton. Individuele, kleinere **resortmotels** beschikken meestal maar over vijftien tot twintig kamers, maar met de toevoeging 'resort' aan hun naam willen deze motels laten zien dat ze aan het strand liggen, bijzondere sportfaciliteiten aanbieden en geschikt zijn voor een langer verblijf.

Sommige resorts vragen een behoorlijk fikse *resort fee*, een vast bedrag voor het gebruik van internet, sporttoestellen of handdoeken bij het zwembad. Dit is eigenlijk een verkapte toeslag, die meestal reeds bij de prijs is inbegrepen als u vooraf een pakketreis boekt.

► Klassieke stijl van rond 1900: motel en een kleine rij winkels in Fort Myers Beach

◀ Charmant en
ietwat afgelegen
vakantiehuisje dicht
bij het strand

- **Hotels** zijn in Amerika meestal gebouwen van meerdere verdiepingen en tellen vijftig kamers of meer. Er is een restaurant met bar, een zwembad, een fitness- en businesscenter. De kamers beschikken over een televisie, haardroger, strijkijzer en andere faciliteiten en vaak ook een minibar. U hebt de keuze uit een kingsize bed (circa 2 bij 2 meter) of twee iets kleinere *queen size beds*, waar twee personen comfortabel in kunnen slapen. U kunt parkeren op de *parking lot* en vanaf de hoofd- of zijingang door de gangen van het gebouw naar uw kamer lopen. Alle first-classketens behoren tot deze categorie, net als heel wat middenklassenketens: Best Western, Days Inn, Hampton Inn, Holiday Inn, Quality Inn, et cetera.

- Sommige kleinere hotels in de steden noemen zich **boetiekhôtels** om zich te onderscheiden van de grote ketenhotels – het concept komt overeen met het verschil tussen een kleine modeboetiek en een warenhuis. Vandaar dat boetiekhôtels meestal individueel worden gerund en stijlvol zijn ingericht door een ontwerper. Ze beschikken vaak over een populaire bar en bieden speciale activiteiten aan, zoals een wijnproeverij in de late namiddag, een yogales in de ochtend of een modeshow bij het zwembad.

- **Motels** – de klassieke Amerikaanse accommodatie sinds de jaren 30 voor wie met de auto reist. De motels, meestal maar één of twee verdiepingen hoog, bevinden zich doorgaans vlak bij highways, bij afritten van een autosnelweg of aan de uitvalswegen van de grote steden. U parkeert bijna letterlijk voor de deur van uw kamer, betaalt meteen bij het aanmelden en rijdt de volgende ochtend verder; uitchecken is overbodig. Een zwembad, ijs- en cola-automaten zijn standaard. Behalve de twee meestal grote bedden beschikken de kamers alleen over een televisietoestel, een koffiemachine, een kleine tafel met twee stoelen en soms ook een koelkast, niets meer. Een restaurant zult u er zelden aantreffen, maar er is wel vaak een klein ontbijtbuffet.

Economy motels van ketens zoals Comfort Inn, La Quinta of Rodeway Inn vindt u vaak bij afritten van autosnelwegen. U verblijft dan weliswaar niet in de buurt van een strand, maar voor een nacht op doorreis zijn deze motels zeker oké.

◀ Veel woonwijken op de Keys en in Zuid-Florida zijn omgeven door tropische vegetatie.

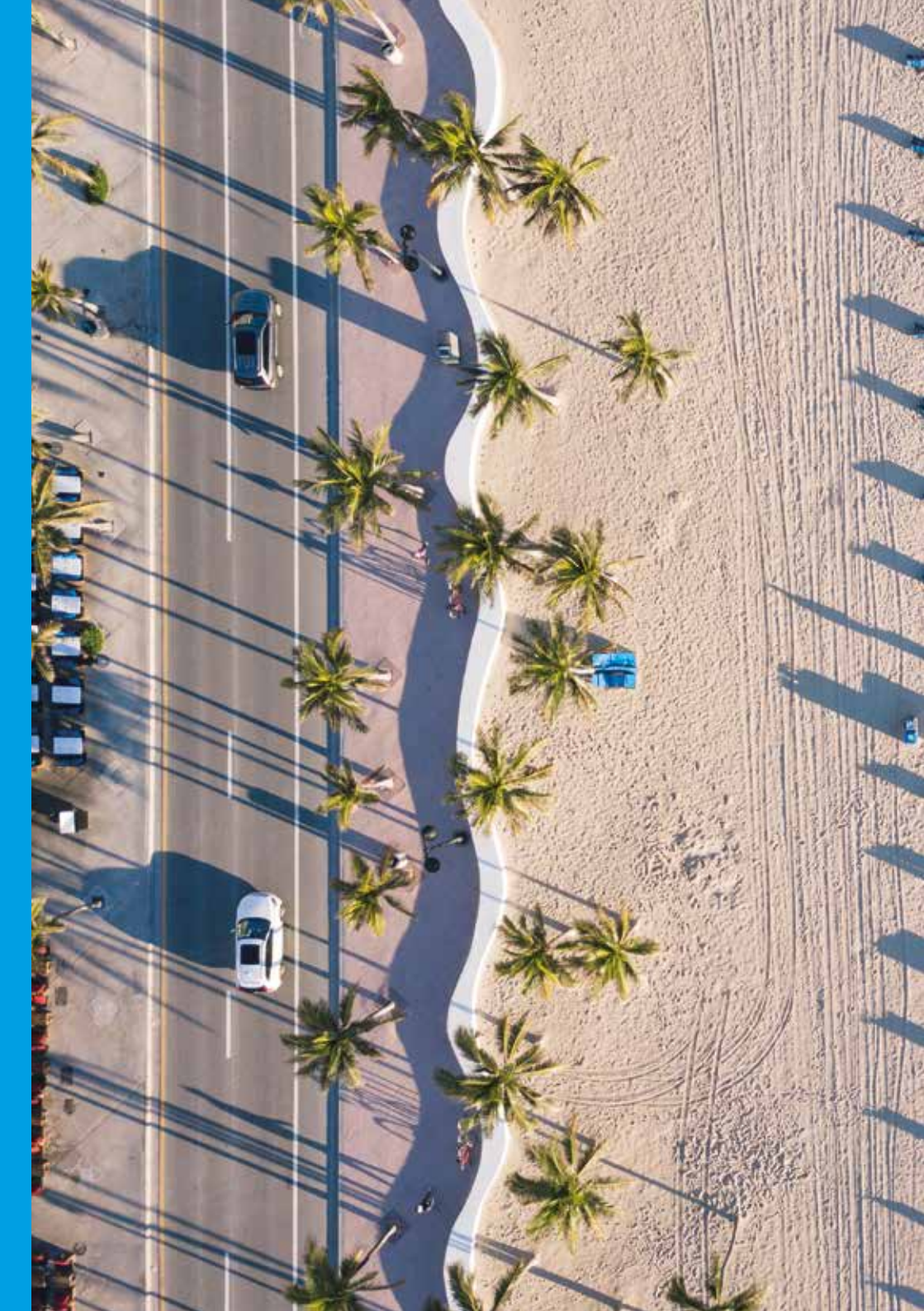
PRAKTISCHE INFORMATIE

Autoverhuur/autorijden	33	Met kinderen in Florida	45
Diplomatieke vertegenwoordigingen	36	Noodgevallen/belangrijke telefoonnummers	45
Douane	36	Openbaar vervoer	46
Eten en drinken	37	Openingstijden	46
Feestdagen en festiviteiten	38	Pers	47
Foaien	38	Post/postzegels	47
Geld/creditcards	38	Reserveringen	47
Heenreis	40	Roken	48
Informatie	41	Sport en ontspanning	48
Inkopen	41	Stroom	48
Internet	42	Telefoneren	48
Klimaat/kleding/reistijd	42	Tijdzone	49
Logeren	43	Tips voor reizigers met een beperking	49
Maten en gewichten	44	Veiligheid	50
Medische verzorging	44	Taaltips	50

AUTOVERHUUR/AUTORIJDEN

Zonder wielen bent u in Florida behoorlijk hulpeloos. Voor een strandvakantie in badplaatsen als Miami Beach, Fort Myers Beach of Fort Lauderdale hebt u niet per se een voertuig nodig, maar met het openbaar vervoer is het niet gemakkelijk om verderop gelegen bezienswaardigheden te bereiken. Een rondreis in Florida is zonder voertuig helemaal ondenkbaar.

Dan stelt zich allereerst de vraag: huurt u een **auto of een camper?** In de steden is het handiger rijden met een auto, maar met een camper bent u meer buiten in de natuur – in de zwoele zomer helaas ook meer blootgesteld aan muggen. Reizen met een camper is niet noodzakelijk voordeliger. Goede campings zijn immers niet bepaald goedkoop, terwijl de concurrentie tussen de vele motels voor redelijke prijzen zorgt.

REISPLANNER

EEN REIS VAN ACHT DAGEN TOT DRIE WEKEN

Een vakantie in Florida kan net zo ontspannend (of saai) zijn als een strandvakantie aan de Adriatische kust of net zo fascinerend als een verre, exotische reis naar de Caraïben. Maar denk goed na over wat u precies verwacht van uw reis. Twee weken pure ontspanning aan het strand? Dan zijn St. Petersburg, Fort Myers, Miami Beach of de Gold Coast tussen Palm Beach en Fort Lauderdale ideale keuzes. Of houdt u van watersport en verkent u graag het lokale nachtleven? Dan mogen de Keys niet op uw programma ontbreken. Kiest u voor zwemplezier in combinatie met sightseeing, trek dan een tweetal weken uit voor uw reis. Een intensieve rondreis door de hele Sunshine State duurt al gauw drie weken.

In ieder geval zijn de omstandigheden voor een spannende en gevarieerde vakantie ideaal: heerlijk weer, een voortreffelijke infrastructuur met goede highways, voordelige huurauto's, verzorgde resorthotels en degelijke motels, en bovendien erg vriendelijke mensen en een grandioze subtropische natuur met zeldzame diersoorten, mysterieuze cipressenmoerassen en stranden vol schitterende schelpen.

Maar voor een geslaagde reis is natuurlijk nog meer nodig dan ideale externe omstandigheden. Enerzijds wilt u ongetwijfeld zoveel mogelijk van het land zien, maar anderzijds wil niemand de hele tijd achter het stuur zitten en alleen maar kilometers vreten. U wilt zwemmen en zonnebaden, snorkelen en golfen, maar u wilt ook geen attracties en highlights missen. Aan de ene kant wilt u urenlang op een rustig strand wandelen en tijd doorbrengen in kleurrijke havenstadjes, maar aan de andere kant wilt u ook Mickey bezoeken in Orlando, de astronauten op Cape Canaveral en Hemingway in Key West. En uiteindelijk moet u ook nog uitgerust en ontspannen naar huis terugkeren.

- ▼ De toegangspoort tot Disney World in Orlando

Het is dan ook zinvol om van tevoren reeds een reisroute te plannen, waarbij u doelen en grenzen stelt, zodat u van uw vakantie naar Florida een droomreis kunt maken. Gelukkig is de staat behoorlijk overzichtelijk en niet al te groot: twee kusten, twee metropolen, de eilandketen van de Keys en de natuurlandschappen van de Everglades en Noord-Florida.

Voor een rondreis kunt u beter niet al te veel hooi op uw vork nemen. De focus van de in dit boek beschreven route ligt op sightseeing. Het is raadzaam om voor of na de rondreis, of tussendoor, enkele extra stranddagen in te plannen. Stel op basis van de voorgestelde etappes uw eigen route samen en laat eventueel enkele bezienswaardigheden weg voor een kajaktour, een wandeltocht of een bootexcursie, voor een luie ochtend op het strand of om te gaan shoppen. En doe alles in uw eigen tempo.

In tien tot veertien dagen zijn Orlando, Miami, de Keys en een van de twee kusten makkelijk te verkennen. Dan blijft genoeg tijd over om te ontspannen op het strand en te genieten van een heerlijke cappuccino in een koffiëbar. Beschikt u over iets meer tijd, dan moet u beslist een uitstapje maken naar St. Augustine of ook de tweede kust bezoeken. Tel voor uitstapjes naar de Panhandle in het noorden nog een kleine week erbij. Hieronder enkele voorbeelden van reisroutes:

950 km

Reisroute van acht dagen: de highlights

dag 1: vlucht naar Orlando

dag 2: Orlando (Disney's Magic Kingdom of Universal Studios)

dag 3: Orlando–Cape Canaveral/Cocoa Beach

dag 4: Cocoa Beach–Miami Beach

dag 5: Miami Beach

dag 6: Miami Beach–Everglades National Park–Key West

dag 7: Key West–Miami en's avonds terugvlucht

dag 8: aankomst in Europa

Een strandvakantie van enkele dagen of een week in Miami Beach of Fort Lauderdale kunt u hier makkelijk mee combineren.

MIAMI

— tussen Cuba en Amerika —

Roze en turkooizen gevels, palmbomen die hun schaduw werpen over het strand, gebruide schoonheden in kleurrijke strandkleding, met bloemen omzoomde villa's en stijlvolle straatcafés. Geen twijfel mogelijk, het plaatje klopt: dit is Florida, dit is Miami, opwindend en hectisch. De stad en haar beroemde voorstad aan het strand staan symbool voor de belofte van het zoe-te leven onder een eeuwig stralende zon.

Miami is een verleidelijke adderpoel met een tropische flair, maar ook een stad vol tegenstellingen: criminaliteit, drugshandel en orkanen brengen de grootste stad van Florida om de zoveel jaar weer in the picture. Hoe het ook zij, Miami is ontegensprekelijk de spannendste metropool van Florida. Een turbulente megastad met ongeveer 6 miljoen inwoners, op het kruispunt tussen Noord- en Zuid-Amerika, tussen de eerste en de derde wereld. Een tropische hotspot en internationaal financieel centrum, een populair vakantieoord, maar ook een toevluchtsoord voor honderdduizenden emigranten uit de Caraïben en Zuid-Amerika. Een stad die nooit slaapt en nooit tot rust komt, maar die desondanks opgang heeft gemaakt als ontspannen vakantiebestemming met goudkleurige stranden en *easy living*.

◀ Zonder bestuurder door de binnenstad van Miami: de luchtspoorweg Metromover

ART DECO EN DE KUNSTENAARSSCENE

— Miami Beach en downtown Miami —

16 km / 10 mi

DAG 1

Miami Beach – downtown Miami

KM/MI

's ochtends

ROUTE

Wandeling door het **Art Deco District** van Miami Beach: **Ocean Drive**, eventueel een bezoek aan het kunstmuseum **The Wolfsonian**, **Española Way**, **Lincoln Road** en het **Holocaust Memorial**.

Om terug te keren van uw wandeling, neemt u bij Lincoln Road de shuttlebus South Beach Local (bus nr. 123), die een rondrit maakt door heel South Beach. U kunt ook een praktische CitiBike-huurfiets gebruiken (zie blz. 81).

's middags

0

Rijd met een huurauto, CitiBike-huurfiets of de stadsbus (120, 101 A of C) over de **Venetian Way** over Biscayne Bay naar

8/5

downtown Miami. Bezoek eventueel het **Pérez Art Museum** of het **Frost Museum of Science** ernaast, neem vervolgens de gratis luchtspoorweg Metromover door de binnenstad naar **Bayfront Park**. Ga verder te voet door het park naar **Bayside Marketplace** voor een shopping- en cappuccinopauze. In de late namiddag keert u terug naar

8/5

Miami Beach. Avondwandeling langs **Ocean Drive** en in de trendy wijk rond **Lincoln Road**.

Miami is een toeristische topbestemming in Florida die u niet links mag laten liggen. Voor deze glinsterende metropool moet u ten minste één dag of beter twee uittrekken om u te vergapen aan de architectuur en aan de voorbijwandele mensen in de chique art-decowijk South Beach, om te shoppen in Bayside Marketplace en op Lincoln Avenue, om de exotische sfeer op te snuiven in de Cubaanse wijk en om aan sightseeing te doen in Coral Gables en Coconut Grove. En wie strandplezier graag combineert met een bezoek aan de *big city*, kan in Miami Beach een strandvakantie plannen.

South Beach, de kleurrijke trendy wijk aan het zuidelijke uiteinde van Miami Beach, is de perfecte plek om uw verblijf in de metropool te beginnen. Wanneer u naar de palmbomen en pastelkleurige art-decogebouwen kijkt, is het amper te geloven dat slechts een paar kilometer verderop, aan de andere kant van Biscayne Bay, de hectische grote stad ligt. Maar wie zijn reis hier in Miami begint, moet het sowieso rustig aan doen op de eerste dag op het nieuwe continent – met wandelen in de frisse lucht, fietsen en zwemmen. Neem de tijd om uw jetlag te overwinnen en te wennen aan het zeer warme, en vooral in de zomer ook zeer vochtige klimaat.

Waterratten kunnen 's ochtends vroeg al meteen een frisse duik nemen in de Atlantische Oceaan. De zonnige cafés aan **Ocean Drive** zijn ideaal om daarna op krachten te komen. U kunt er terecht voor on-Amerikaanse cappuccino, fruit en croissants. 's Ochtends is het nog aangenaam rustig, slechts af en toe duikt op het strand of voor bijzonder fotogenieke gebouwen een fototeam op

T

Tequesta 75, 341
 Tilson Thomas, Michael 77
 Timucua 341
 Toyota, Yasuhisa 77
 Treister, Kenneth 74

Trump, Donald 11, 289-290, 293
 Turnbell, Andrew 331
 Tuttle, Julia 75

V

Verne, Jules 281

W

Weir, Peter 316
 Weissmüller, Johnny 298, 308
 Williams, Tennessee 118
 Winton, Alexander 273
 Woods, Tiger 251

Fotoverantwoording

Alamy/blz. 175 b.; Buddy Mays: blz. 88; CharlesOCecil: blz. 61; ClassicImage: blz. 330; Danita Delimont: blz. 152; Dave G. Houser: blz. 240; David Noble: blz. 175 o.; Granger Historical Picture Archive: blz. 333; Helen Sessions: blz. 233 b.; Ian Dagnall: blz. 213 b., 213 o., 254; Images-USA: blz. 311 b.; James Schwabel: blz. 164, 171 b., 192; JeffG: blz. 204; Jennifer Wright: blz. 212 r.; M. Timothy O Keefe: blz. 298; Mike Theiss: blz. 136 o.; Natalie Tepper: blz. 170; Norbert Eisele-Hein: blz. 86; Oliver Gerhard: blz. 206; Pat Canova: blz. 269; Patti McConville: blz. 195; Peter Titmuss: blz. 172; Pictures Colour Library: blz. 171 o.; Rosa Irene Betancourt6: blz. 190; RSBPhoto: blz. 257; Songquan Deng: blz. 231; Stephen Vincent: blz. 264; ZUMAPressInc: blz. 223

Andreas Schulz, Potsdam: blz. 128

Christian Heeb, Bend (Oregon): blz. 73, 75, 108 o., 123, 173, 182, 249, 251, 275 b., 325 b., 327 b.

Disney: blz. 232, 233 o., 234, 235, 236, 238 b., 238 o.

Experience Kissimmee: blz. 241, 250 b.

Franz Marc Frei, München: blz. 87

Fridmar Damm, Köln: blz. 189, 291

Getty Images/ Benedek: blz. 315; Clark42: blz. 145; Jack Van den Heuvel: blz. 159; Kirkikis: blz. 318; Lightphoto: blz. 319 o.; Mainsa: blz. 112; Marje: blz. 256; Maunger: blz. 158; Miroslav_1: blz. 37; Sean Pavone Photo: blz. 265

Hannah Glaser, Winnweiler: blz. 109 o., 140, 146, 148, 292, 295

Hemingway House, Key West: blz. 114

iStock/ BackyardProduction: blz. 191; Ben Blankenburg: blz. 157; Bloodua: blz. 64-65; Cristian Lazzari: blz. 98; Denis Jr Tangney: blz. 72, 307; FilippoBacci: blz. 56-77; FotoMak: blz. 13; Gregobagel: blz. 85; Jose Perez: blz. 282; KentWeakley: blz. 14; LizzieMaher: blz. 242; Magetwo: blz. 284; Michael Gatewood: blz. 126; Michael Stubblefield: blz. 136 b.; Pidjoe: blz. 340 Ralphi25: blz. 280; Songquan Deng: blz. 78; Steven Bar: blz. 76; TafasotoNL: blz. 16; Thepixelchef: blz. 308; Todd Aarnes: blz. 273; Ventdusud: blz. 8; ViewApart: blz. 237; Visceralimage: blz. 125; William Dummitt: blz. 300

Karl Teuschl, München: blz. 17, 27, 28, 113, 127 b., 127 o., 166, 168, 181, 218, 220, 225, 268, 272 b., 288, 325 o., 328, 332, 334, 335, 336, 337, 338, 341 l. & r., 342 l. & r., 345

Keywestlegalrum.com: blz. 109 b.

Lee County Visitor & Convention Bureau: blz. 177

Mauritius images/blz. 143 b.; Katja Kreder: blz. 7; Sea World Orlando: blz. 239 o.

Monroe County TDC, Florida: blz. 6, 101

New Smyrna Beach Visitors Bureau: blz. 285 b., 285 o.

Peter Ginter, Köln: blz. 108 b.

Shutterstock/ Alexey Stiop: blz. 160; Andrea Izzotti: blz. 139, 219 b.; Andy Lidstone: blz. 144; AoshiVN: blz. 208; ARPictures: blz. 80, 81 o.; Borisov: blz. 63; Botak: blz. 287; Brent Barnes: blz. 96; Byvalet: blz. 294; Checubus: blz. 209; Chuck Wagner: blz. 30; David Byron Keener: blz. 222; David Litman: blz. 122 b., 122 o.; ESB Professional: blz. 200; EQRoy: blz. 93; F1pphoto: blz. 67, 118; FloridaStock: blz. 293; FotoluminateLLC: blz. 32, 50, 69, 339; Ganeshkumar Durai: blz. 212 L; GeraldMarella: blz. 184; Heiko Kiera: blz. 162; Harry B. Lamb: blz. 267; Holbox: blz. 151, 155, 271; IrinaK: blz. 324; JamesKirkikis: blz. 320; Jeff Kinsey: blz. 193; Jillian Cain Photography: blz. 156; Jo Crebbin: blz. 260; John Panella: blz. 107; Jonathan G: blz. 143 o.; Jorg Hackemann: blz. 82, 299; Joseph Sohm: blz. 161; Kamira: blz. 81 b., 89, 94, 250 o.; Laurel A. Egan: blz. 24; Littleny: blz. 20; Jhindman: blz. 258; J. M. McDonough: blz. 309; Jon Bilous: blz. 216 b., 262; Lmspencer: blz. 121, 131, 132, 150; Mariakraynova: blz. 12; Mavenvision: blz. 10, 130, 248, 261, 313; Miami2you: blz. 10; Nagel Photography: blz. 327 o.; Naughty Nut: blz. 283; Nick Fox: blz. 149, 304; Peter Etchells: blz. 205; Peter Titmuss: blz. 199, 217, 317; Pisaphotography: blz. 105, 167; Rob Hainer: blz. 210; Robert Hoetink: blz. 115, 116, 117, 278; RockandWasp: blz. 47; Roman Stetsyuk: blz. 34, 178, 179; Romrodphoto: blz. 23; Ruth Peterkin: blz. 185; Salvador Aznar: blz. 90; Sandi Mako: blz. 29; Sean Pavone: blz. 197, 259, 275 o.; Simon Dannhauer: blz. 42; Spatuletail: blz. 230; StaceyLynnPayne: blz. 305; Steve Bower: blz. 165, 321; TylerFox: blz. 219 o.; Usa-Pyon: blz. 239 b.; Vlad G: blz. 119; Wang Li Qiang: blz. 183; William Silver: blz. 147, 263; WoodyWoods: blz. 224

Visit Florida/Colin Hackley: blz. 22; Peter W. Cross: blz. 2-3, 25, 26; Peter W. Cross & Patrick Farrel: blz. 18, 45; Spark: blz. 221; Visit Tampa Bay: blz. 202, 203 b., 203 o.

Visit St. Petersburg/ Mons: blz. 216 o.; Steven P. Widhoff: blz. 303

The Rusty Pelican, Key Biscayne: blz. 95

VISTA POINT Verlag (archief), Potsdam/ (CC BY-SA 3.0)/Averette: blz. 92, 272 o.; (CC BY 3.0)/Infrogmaton of New Orleans: blz. 297; (CC BY-SA 2.0)/Greg Goebel: blz. 319 b.; (CC BY-SA 2.0)/Josh Hallett: blz. 226; (CC BY-SA 3.0)/AlexF: blz. 77; (CC BY-SA 3.0)/BernardoCapellini: blz. 91; (CC BY-SA 3.0)/Christian Benseler: blz. 228; (CC BY-SA 3.0)/Ebyyabe: blz. 156, 311 o., 323; (CC BY-SA 3.0)/Richard McNeil: blz. 201; (CC BY-SA 3.0)/Tammy Green: blz. 243; Wikipedia: blz. 229

Voorplat cover

Bovenaan: iStock/Pgiam, midden: Shutterstock/VIAVAL TOURS, onder: iStock/Sean Pavone

Titelpagina (Cape Florida Light in Miami-Dade County, blz.2/3): Peter W. Cross

Achterflap (binnenkant, palmbomen in Miami Beach): iStock/bloodua

Oorspronkelijke uitgever: VISTA POINT Verlag GmbH, Rolandsecker Weg 30, 53619 Rheinbreitbach, Duitsland
Uit het Duits vertaald door Stijn Deblauwe
Vormgeving: Studio Lannoo
Zetwerk: Peter De Bock
Cartografie: Kartographie Huber, München
© VISTA POINT Verlag, Rheinbreitbach
© 2024 Nederlandse tekst Uitgeverij Lannoo nv, Tielt
D/2024/45/349 - ISBN 978-94-014-0158-6 - NUR 513

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienwaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.
e-mail: redactie.toerisme@lannoo.be

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.